

Nomenada doctora 'honoris causa'

Virginia Trimble, un exemple de dona científica

REDACCIÓ

Francisco Tomás es va acomiadar divendres passat (dia 26 de febrer) com a rector de la Universitat de València en la investidura com a doctora *honoris causa* de l'astrònoma Virginia Trimble. Va ser aquest l'últim acte acadèmic de Francisco Tomás al capdavant de la institució. El rector va defensar la tasca de les dones en la ciència, representada per la nova doctora *honoris causa*, i va reivindicar la civilització de la pobresa, que propugna la teologia de l'alliberament personificada en el jesuïta Jon Sobrino, nomenat també doctor *honoris causa* pel Consell de Govern de la Universitat de València el passat 29 de setembre i que no va poder ser investit per problemes de salut.

El nomenament de Trimble com a doctora *honoris causa* era una proposta de la Unitat d'Igualtat de la Universitat de València, que treballa per la igualtat entre homes i dones en el si de la institució acadèmica. Una proposta que va comptar amb el suport del Departament d'Astronomia i Astrofísica i de l'Observatori Astronòmic, camp científic de la nova doctora.

La *laudatio* de Virginia Trimble va estar a càrrec del professor Vicent Martínez, catedràtic d'Astronomia i Astrofísica, qui va explicar com la professora Trimble ha destacat

“per obrir nous camins a les investigadores que han arribat després d'ella, i pel seu suport i tasca constant a favor de la paritat de gèneres en un món acadèmic i investigador completament dominat pels homes”.

El rector va recordar com al començament de la seua vida científica Virginia Trimble “hagué de superar la manca d'importància que es donava al treball investigador de les dones, i va obtenir resultats esplèndids cada vegada que se li encomanaven investigacions que es pensava que eren d'un interès marginal i que ella transformava en resultats i guanys de referència universal”. El rector va destacar els seus estudis sobre la nebulosa del cranc, que conduïren al descobriment del seu púlsar central.

El rector va obrir un parèntesi en el seu discurs per a referir-se al nomenament pel Consell de Govern de Jon Sobrino com a doctor *honoris causa* per la seua contribució al desenvolupament d'un “espai de reflexió social des del principi ètic de la parcialitat a favor dels pobres, de l'esperança i de la pau, que dóna a pensar, capacita per a pensar i ensenya a pensar”.

LA CIÈNCIA EN LA VIDA QUOTIDIANA. Virginia Trimble va assegurar, durant el seu parlament, que “la raó real per la qual la ciència ha

Virginia Trimble rep el diploma de mans del rector, en presència de Vicent Martínez. FOTO: MIGUEL LORENZO

de ser una part important de l'educació és que la ciutadania intel·ligent no serà possible si no entenem el lloc de la ciència en la vida quotidiana”. I va afegir: “També tothom ha de tindre coneixements sobre economia, altres cultures, història i filosofia, així com d'altres disciplines”. Trimble va reivindicar així per a tots una cultura humanística sense la qual “no es podem tindre un coneixement del món que ens envolta, de les coses que cal canviar-hi per a millor, i acceptar les que no poden canviar-se”.

El professor Vicent Martínez va destacar que, com Galileu, Virginia Trimble “posseeix la capacitat poc habitual d'extraure els conceptes més profunds de l'astronomia i l'astrofísica i articular-los d'una manera fàcilment accessible tant per als professionals com per al públic”.

Virginia Trimble (Los Ángeles, 1943) va estudiar Astronomia i Física a la Universitat de Califòrnia a Los Ángeles i va obtenir el doctorat en Astronomia a Caltech i el Màster d'Arts a la Universitat de Cambridge (Anglaterra) el 1969. Ha treballat com a docent i investigadora en prestigioses institucions com ara el *California Institute of Technology* (Caltech), la Universitat de Cambridge, el Laboratori d'Investigació Hughes de Malibú, la Universitat de Maryland, l'Observatori de Las Cumbres (Califòrnia) i la Universitat de Califòrnia a Irvine. Ha format part de panells assessors de la NASA, el telescopi espacial Hubble, la Institució Smithsonian, l'Institut Espacial de Califòrnia, l'Observatori Lick, l'Observatori Nacional de Radioastronomia, l'Observatori Nacional Kitt Peak, l'Acadèmia Nacional de Ciències, la Societat Americana de Física, l'Institut Americà de Física, la Fundació Nacional de Ciència, i moltes altres. Actualment és professora al Departament de Física i Astronomia de la Universitat de Califòrnia a Irvine.

DISTINCIÓ A GARRIDO ARILLA.

En el mateix acte es va lliurar la distinció al mèrit investigador al professor Javier Garrido Arilla, que ha aconseguit per al seu currículum el reconeixement del sisè sexenni d'investigació, afegint-se d'aquesta manera als més de quaranta professors i professores de la Universitat de València que també aconseguiren els sis sexennis. “Tots, ells i elles, contribueixen a configurar l'excel·lència de la nostra antiga i moderna Universitat”, va dir el rector.

FINESTRA DE LA IGUALTAT

Una data memorable: Pla d'Igualtat

Hem de felicitar-nos perquè el nostre Pla d'Igualtat ha entrat en vigor en una data històrica. El proper dia 8 de març es compleix un segle de la Reial Ordre del 8 de març del 1910 que permetia l'accés de les dones a la universitat, sent consellera d'Instrucció Pública Emilia Pardo Bazán. Cent anys de lluites, avanços, reivindicacions, i una ullada enrere permet veure les desigualtats de gènere que subsisteixen encara avui dia en aquest àmbit que hauria de ser un fòrum per a la transmissió del coneixement, però que avui manté tints massa conservadors i discriminatoris. Avui dia les dones representen més del 60% de l'alumnat de les universitats, obtenen al voltant del 60% de les beques i un major nombre de places en l'administració pública i l'ensenyament. Doncs per què la seua carrera no evoluciona en la mateixa mida que la dels companys? A mesura que les

responsabilitats pugen, trobem el famós sostre de vidre i la presència femenina disminueix de forma importantíssima fins a nivells preocupants.

- Un 13% de catedràtiques.
- Un 10,6% de la composició de tribunals de tesis, presidit per una dona, entre la resta de membres de la mesa és del 18%.
- Hi ha cada vegada més vicerectores, però són poques deganes, i menys les directores de departament.

Elisa Pérez Vera, pionera com a primera rectora de la Universitat Espanyola per la UNED l'any 1980, temps en què el món universitari estava en plena ebullició per l'elaboració de la LRU (1983). Després, en més de vint-i-cinc anys, tan sols catorze dones més han accedit al càrrec. Massa cridaneres les dades? Per aquest motiu, des de l'Àrea de Polítiques d'Igualtat del STEPV hem triat l'eix número cinc del Pla

d'Igualtat de la UV: Participació i presència de les dones en la vida universitària, representació equilibrada en els diferents òrgans i nivells de la presa de decisions i de la modificació de les normatives de la Universitat que siguin necessàries per tal d'assolir els reptes anteriors. És prioritari que les dones ens mentalitzem per arribar als òrgans de representació, tant entre estudiants com PAS i PDI, perquè mentre no puguem decidir i prendre decisions, no avançarem, no tindrem el pes, la influència suficient com per a canviar estructures, polítiques docents, etc...

L'eix cinc és una declaració d'intencions, però l'experiència li ha demostrat al feminisme que les lleis i normatives que pretenen la igualtat entre dones i homes, sense un compliment taxatiu, són tan sols recomanacions (com les directrius europees). Sense un seguiment de la seua implementació i sense penalit-

zació pel seu incompliment, no serveixen per a res. Aplicar polítiques efectives que fomenten la conciliació de la vida laboral i familiar és prioritat absoluta, només cal tindre la voluntat de fer-ho. Facilitar l'elecció d'horaris a dones i homes amb càrregues familiars per adequar el seu horari de treball, investigació, docència, etc. a la franja horària que els permeta compatibilitzar les dues tasques (fomentar la coresponsabilitat), d'eixa manera les dones podran trencar amb l'estancament de la seua carrera professional i a la vegada ajudarem a construir una consciència social que incorpore definitivament l'home a la coresponsabilitat, permetent una igualtat real de la dona en totes les instàncies (públiques i privades).

No hem de respondre a una posició políticament correcta, a una demanda social, sinó transmetre a la nostra comunitat universitària el sentit d'aquesta lluita, aquest repte, fer-la còmplice de l'esforç de canviar els plantejaments de veritat,

encara es poden modificar en el termini adient els plans d'estudi dels nous graus perquè incorporen matèries de gènere de forma obligatòria.

Ho repetiré per enèsima vegada: som formadores i formadors d'educadores i educadors, l'educació primerenca és fonamental en l'assentament dels valors i creences i és l'única solució a la violència de gènere i l'únic camí per a l'obtenció d'una vertadera igualtat de gènere. Igual que s'ha instal·lat una cultura ecològica i que molts nens i nenes han “educat” els adults, elles i ells acabaran amb aquests conflictes, tot passa per l'educació. És per això que agraïm profundament l'esforç del Rectorat i de la Unitat d'Igualtat de la UV en dur endavant aquest Pla d'Igualtat que totes les institucions del País Valencià haurien d'estar disposades a implantar.

M. Luisa Manzano.
Responsable de l'Àrea de Polítiques d'Igualtat STEPV